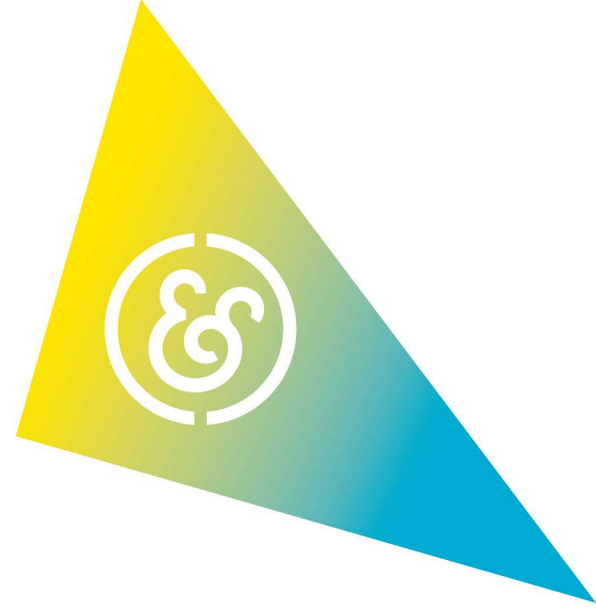

1 april 2022, Utrecht

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie LNV,

Op 6 april vindt het hoofdlijnen debat LNV plaats. Met deze brief vragen we uw aandacht voor de biodiversiteitscrisis in Nederland en de rol die bestrijdingsmiddelen hierbij spelen.

In vergelijking met 1900 zijn de aantallen van inheemse planten- en diersoorten met 85 procent teruggelopen. Zelfs in onze natuurgebieden worden resten van bestrijdingsmiddelen aangetroffen. De waterkwaliteit in Nederland is daarnaast het slechtst van Europa. Bij oppervlaktewater worden de normen voor bestrijdingsmiddelen overschreden in 56 procent van de gevallen, en bij meren zelfs in 62 procent van de gevallen.¹ Dit terwijl we in 2027, na tweemaal uitstel, moeten voldoen aan alle eisen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Tot slot zijn er toenemende wetenschappelijke zorgen over de gezondheidseffecten van chronische blootstelling aan bestrijdingsmiddelen.

Dit vraagt om een versnelde afbouw van het middelengebruik. De planningsbrief van de Minister schiet daarvoor echt te kort: er is meer nodig. Hieronder geven wij puntsgewijs aan waar verbeteringen noodzakelijk zijn.

Minimaal 50% reductie bestrijdingsmiddelen in 2030

- Het Parlement heeft vorig jaar ingestemd met een motie om bestrijdingsmiddelen volledig uit te faseren in 2035.² De Farm to Fork Strategy van de EU, die de Minister van LNV zegt te ondersteunen, vereist minimaal 50% reductie in 2030, en 50% van de meest schadelijke stoffen en 25% biologische landbouw. Deze reductiedoelstellingen ontbreken in de planningsbrief. Dit baart ons zorgen: het is van groot belang dat de doelen snel worden omgezet in wetgeving zoals de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en (in de toekomst) het Besluit kwaliteit leefomgeving. De sector heeft immers tijd nodig om de transitie naar een meer natuurinclusieve landbouw te verwezenlijken.

Aan banden leggen meest giftige stoffen

- Gelet op de huidige biodiversiteitscrisis, pleiten wij voor het aan banden leggen van de meest toxische stoffen, zoals de middelen op de kandidatenlijst voor substitutie.
- Hetzelfde geldt voor de zogeheten niet-toetsbare stoffen. Deze stoffen zijn zo toxisch dat ze al in onmeetbare concentraties de norm overschrijden. Volgens het PBL³ zijn zij verantwoordelijk voor 90 procent van de totale milieubelasting. De daling in het aantal overschrijdingen maskeert volgens het PBL daardoor de werkelijke situatie: door de toename van het verbruik van niet-toetsbare stoffen is het risico voor het waterleven juist gestegen.

¹ European Environment Agency, december 2021.

² (TK, vergaderjaar 2021–2022, 21 501-32, nr. 1346)

³ Nationale Analyse Waterkwaliteit 2020.

- De uitfasering van niet-toetsbare stoffen zou dan ook hoge prioriteit moeten hebben. Het beleid van LNV - waaronder het Uitvoeringsprogramma, (concept) Nationaal Actieplan duurzaam gebruik pesticiden 2021-2025 en de planningsbrief - laten de kwestie echter geheel onvermeld.

Geen gebruik bestrijdingsmiddelen in en nabij Natura 2000-gebieden

- Volgens burgerinitiatief Meten=Weten worden bestrijdingsmiddelen tot ver in beschermde natuurgebieden aangetroffen. Nederland is verplicht het middelengebruik in deze gebieden aan banden te leggen.⁴ De ongunstige staat van onze natuur vraagt om een duidelijk nationaal verbod op middelengebruik in en nabij Natura 2000-gebieden. Dit kan relatief eenvoudig doordat art. 80a van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden al de bevoegdheid schept om bij Amvb een verbod in te stellen op het gebruik van bestrijdingsmiddelen in Natura 2000 gebieden, in gebieden die door de KRW beschermd worden en in gebieden met kwetsbare groepen zoals woonlocaties, zorginstellingen en scholen. In de planningsbrief komt nergens tot uiting dat de Minister voornemens is gebruik te gaan maken van deze bevoegdheid (zie ook punten hierna).

Effectieve bufferzones tot water

- Nederland heeft de verplichting effectieve bufferzones rondom waterlichamen in te stellen.⁵ De bufferzones van vaak slechts 50 cm, waar Nederland voor gekozen heeft,⁶ zijn – gelet op de grootschalige overschrijding van de waterkwaliteitsnormen – niet effectief. Het is daarom noodzakelijk dat de bufferzones tot water in art. 3.80 van het Activiteitenbesluit Milieubeheer worden verbreed.

Bufferzones tot omwonenden en kwetsbare groepen

- Vanwege de onzekere gevolgen van chronische blootstelling en cumulatie – waaronder het ontstaan van ziekten zoals Parkinson – pleiten wij voor landelijk voorgeschreven, ruime en effectieve bufferzones tot aan woningen, scholen, parken en zorginstellingen waarin geen middelen mogen worden gebruikt.
- Wij zijn positief over het aangekondigde vervolgonderzoek naar de gezondheidsrisico's voor omwonenden en gebruikers, waarbij wij menen dat – met het oog op objectiviteit - dit onderzoek primair vanuit het Ministerie van VWS georganiseerd zou moeten worden.

Ondersteuning van landbouwers en inprijzing

- Zolang de schadelijkste stoffen het goedkoopst zijn, zal het stimuleren van groene alternatieven weinig effect sorteren. Een heffing op schadelijke stoffen zorgt dat de milieuschade eerlijk wordt gereflecteerd in de prijs. De inkomsten kunnen worden benut voor het stimuleren van natuurvriendelijke gewasbescherming, zodat het per saldo budgetneutraal voor de sector uitpakt.
- Wij pleiten voor voldoende steun om boeren te helpen in de omslag naar een natuur-inclusieve en biologische kringlooplandbouw, o.a. door het aanwenden van landbouwsubsidies, eerlijke prijzen voor een duurzamer product en het versneld toelaten van natuurvriendelijke alternatieven voor chemische bestrijdingsmiddelen.

⁴ Artikel 12 van de Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden.

⁵ Op basis van artikel 11 de Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden.

⁶ Zie art. 3.80 Activiteitenbesluit milieubeheer (in het bijzonder lid 4).

NATUUR & MILIEU

Wij vragen u in uw hoedanigheid als volksvertegenwoordiger om de hierboven genoemde tekortkoming bij de Minister onder de aandacht te brengen en aan te dringen dit alsnog op te nemen. De ernst van de verontreiniging van het milieu met bestrijdingsmiddelen laat geen uitstel of vrijblijvend beleid toe. Uiteraard zijn wij graag bereid om deze brief aan u toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Rob van Tilburg
Directeur Programma's
Natuur & Milieu

Mede namens Greenpeace, Meten=weten, Natuurmonumenten, Parkinson Vereniging, RAVON, SoortenNL, de Vlinderstichting, Vogelbescherming en Zoogdierverseniging

NATUUR
& MILIEU

GREENPEACE **METEN
WETEN**

SOORTENNL

